

Folkhälsomyndigheten

Definitioner, kommentarer och källor – Folkhälsodata

Förord

I följande dokument finns mer detaljer om definitioner, kommentarer och källor för de indikatorer som presenteras i Folkhälsodata. Dokumentet är levande och uppdateras/korrigeras med jämna mellanrum för att vara så aktuellt som möjligt.

Senaste uppdatering/korrigerings: augusti 2019

Innehåll

Indikatorer efter folkhälsopolitikens 8 målområden	6
Bakgrundsfakta	6
Målområde 1: Det tidiga livets villkor	7
Målområde 2: Kunskaper, Kompetenser och utbildning	9
Målområde 3: Barns och ungas uppväxtvillkor	10
Målområde 4: Arbete, arbetsförhållanden och sysselsättning	12
Målområde 5: Boende och närmiljö	14
Målområde 6: Levnadsvanor	15
Målområde 7: Kontroll, inflytande och delaktighet	24
Målområde 8: Sexualitet och reproduktiv hälsa	25
Nationella folkhälsoenkäten (HLV), nationella och regionala resultat	27
Skolbarns hälsovanor (HBSC), nationella resultat	28
Antibiotikastatistik	29
Försäljning	29
Resistens	29
Miljöhälsoenkäten (MHE)	30
Övrig information	31
Regional indelning	31
Landindelning	31
Konfidensintervall	32
Flerårsmedelvärden	32
4-årsmedelvärden och fördjupade urval	32
Bortfallsredovisning och övriga tabellsymboler	33
Åldersstandardisering	33
Redovisning av tal per 10 000 inv respektive 100 000 inv.	33
Begrepp, ekonomisk statistik	34
Övriga begrepp	36

Indikatorer efter folkhälsopolitikens 8 målområden

Bakgrundsfakta

Folkmängd

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Befolkningsregistret (RTB) är en kopia av skattemyndigheternas personregister som förnyas successivt med förändringsrapporter om födelser, dödsfall, flyttningar, giftermål, skilsmässor och medborgarskapsbyten. Funktionell åldersindelning innebär en indelning i grupper som kan kopplas till vissa åldersgrupper, t.ex. skolåldrar, förvärvsarbetande åldrar och pensionärer.

Familjer efter familjestorlek

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Både gifta/sammanboende och ensamstående föräldrar räknas. Barnen skall vara högst 17 år. I summan (nämnaren) ingår de barn i landet som är felaktigt klassificerade som ensamstående samt de personer som har motstridiga och/eller ofullständiga personuppgifter i folkbokföringen (för 2016 års resultat omfattas ca 4300 individer). Det betyder att summan är något för hög. Andelarna påverkas dock inte nämnvärt.

Flyttningar

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Endast flyttningar över kommun- respektive länsgräns räknas.

Medellivslängd

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Invånare efter födelseland

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Indelningen är följande:

- Sverige
- Norden utom Sverige
- Europa (inkl Sovjetunionen) utom Norden
- Övriga världen (inkl uppgift saknas) utom Europa
- Totalt

Indelningen är densamma som används i Folkhälsans utveckling.

Skattesats och kommunalekonomisk utjämning

Källa: SCB, Offentlig ekonomi

Med ”skattesats” avses den kommunala inkomstskatten (%). Den totala kommunala skattesatsen består av skattesats till kommun och till landsting. Med ”kommunalekonomisk utjämning” avses utfall i kronor per person och kommun/landsting under bidragsåret.

Målområde 1: Det tidiga livets villkor

Låg födelsevikt

Källa: Socialstyrelsen, Medicinska födelseregistret

Antal födda med en födelsevikt mindre än 2500 gram per 1000 födda. Statistiken redovisas som 3-årsmedelvärden. Risken att barn ska födas med låg födelsevikt är högre i socialt utsatta områden. Nämnaren har ändrats från och med 2005-2007 års uppgifter och kommer fortsättningsvis från Socialstyrelsen (MFR) vilket innebär att tvillingar och dödfödda barn inte tas med i beräkningen.

Ammade barn

Källa: Socialstyrelsen samt Barnavårdsenheterna i Stockholm, Göteborg och Malmö

Andel ammade helt eller delvis vid 1 vecka, 2, 4, 6, 9 och 12 månader efter barnets födelse. Bygger på frågeschema vid barnavårdscentralerna. En ändring av definitionen av ”enbart ammade” har skett (i enlighet med WHO:s definition) för barn födda fr.o.m. 2004, varför en jämförelse med tidigare år ej är möjlig.

Barnfattigdom

Källa: SCB, Inkomst- och taxeringsregistret (IoT)

Andel barn 0-17 år med svensk respektive utländsk bakgrund som finns i ekonomiskt utsatta hushåll. Med ”ekonomiskt utsatta” menas hushåll med låg inkomst eller socialbidrag. Med ”låg inkomst” menas lägsta utgiftsnivå baserad på den socialbidragsnorm som fastställdes på 1980-talet (med inflationsuppräknings) och en norm för boendeutgifter. Om inkomsterna understiger normen för dessa utgifter definieras detta som låg inkomst. Med socialbidrag menas att sådant erhållits minst en gång under året. Med utländsk bakgrund menas minst en utlandsfödd förälder. Måttet är ett absolut mått till skillnad från det relativa mått som också används ibland. Följande tabeller omfattas:

- Barnfattigdomsindex
- Ekonomisk utsatthet (barn)

Anställda i förskolan

Källa: Skolverket

Antal anställda som arbetar med barn (exkl. städ- och kökspersonal samt personal som medverkar i arbetet genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder) har omräknats till årsarbetare med hjälp av tjänstgöringsgraden. Arbetsledares schemalagda arbetstid i barngrupp ingår. Med "högskoleutbildning" avses förskolläraryt utbildning, fritidspedagogutbildning eller lärarutbildning. I uppgiften om andel som har högskoleutbildning ingår fr.o.m. 2014 enbart personal med förskollärarexamen och är inte längre jämförbar med tidigare år då det även ingick personal med förskolläraryt utbildning som inte tagit ut en examen.

Barnvaccinationer

Källa: Folkhälsomyndigheten, sammanställd rapportering från barnhälsovården

Siffrorna för stelkramp och kikhosta avser andel (%) barn som fått tre injektioner innan januari tredje året. Siffrorna för MPR (mässling, påssjuka och röda hund) avser andel barn som fått en injektion med kombinerat vaccin mot mässling, påssjuka och röda hund innan januari tredje året.

HPV-vaccinationer

Källa: Folkhälsomyndigheten, nationella vaccinationsregistret

HPV står för humant papillomvirus, vilket betyder vårtvirus hos människa. Det är en grupp av över 200 olika virustyper där vissa typer orsakar vanliga hudvårtor, andra typer orsakar könsvärtor (kondylom) och några typer orsakar cancer framför allt i livmoderhalsen, könsorganen och svalget. HPV-vaccin erbjuds flickor i årskurs 5 eller 6 inom det allmänna vaccinationsprogrammet för barn.

Hälsoutfall, dödsorsaker: Spädbarnsdödlighet

Källa: SCB

Definition: enligt Socialstyrelsens officiella statistik.

Inom första levnadsveckan=de första 7 dyggen (0–6 dygn)

Inom första levnadsmånaden=de första 28 dyggen (0–7 dygn)

Inom första levnadsåret=t.o.m. dagen innan ettårsdagen

Skolbarns hälsovanor

Källa: Folkhälsomyndigheten

Vart fjärde år deltar Sverige och ett fyrtiotal andra länder i en internationell undersökning, Skolbarns hälsovanor, av barns och ungas hälsa och hälsovanor. Målnråde 1 omfattar följande tabeller/indikatorer:

- Ekonomisk uppfattning bland barn
- Hälsoutfall: Psykiska och somatiska besvär bland barn

Läs mer på: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistikdatabaser-och-visualisering/skolbarns-halsovanor/>

Målområde 2: Kunskaper, Kompetenser och utbildning

Behörighet till gymnasieskolan

Källa: Statistiska Centralbyrån

Andelen behöriga till gymnasieskolan avser de som är behöriga till ett yrkesförberedande program. År 2011 ändrades reglerna för behörighet till gymnasieskolan. Från hösten 2011 krävs minst godkänt betyg i svenska, engelska, matematik och ytterligare minst fem ämnen för att bli antagen till ett yrkesförberedande program samt ytterligare nio för att bli antagen till ett högskoleförberedande program. Tidigare krävdes minst betyget godkänd i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik. Andelen beräknas av de elever i årskurs 9 som fått eller skulle ha fått betyg enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet (elever som lämnat årskurs 9 utan slutbetyg ingår således). Betygen mäts före prövning. Från och med våren 2009 ingår alla skolor, inte bara kommunala utan också fristående skolor, internationella skolor och riksinternat. Det kan förekomma tomma celler på grund av för få elever men också att huvudmannen inte rapporterat in data.

Gymnasieexamen

Källa: Statistiska Centralbyrån

Definition: Gymnasieexamen avser examen inom fyra år från påbörjad gymnasieutbildning.

Betyg och studieresultat i gymnasieskolan 2013/2014

Slutbetyg i den gamla gymnasieskolan och yrkesexamen i den nya gymnasieskolan är inte direkt jämförbara. Ett slutbetyg i den gamla gymnasieskolan kunde innefatta betyget IG i ett eller flera ämnen. Därför kommer tidsserien att starta 2015.

Av de ungdomar som började en yrkesutbildning i GY 2011 tog 66 procent yrkesexamen våren 2014 efter tre års studier. I den tidigare ungdomskullen, som startade hösten 2010, fick 74 procent ett slutbetyg från yrkesförberedande program. Värt att notera är att slutbetyg i den gamla gymnasieskolan och yrkesexamen i den nya gymnasieskolan inte är direkt jämförbara. Ett slutbetyg i den gamla gymnasieskolan kunde innefatta betyget IG i ett eller flera ämnen. För att få yrkesexamen i den nya gymnasieskolan ska eleven ha läst 2 500 poäng, varav 2 250 poäng med minst betyget E. I detta ska gymnasiearbetet, svenska 1 eller svenska som andraspråk 1, engelska 5 och matematik 1 samt minst 400 poäng i programgemensamma ämnen ingå. Av de 41 632 eleverna som började yrkesutbildningar hösten 2010 fick 3 310 (8 %) ett slutbetyg med färre än 2 250 godkända kurspoäng efter tre års studier, våren 2013.

Utbildningsnivå

Källa: SCB, Utbildningsregistret

Registret innehåller uppgifter om avslutade utbildningar i det reguljära utbildningssystemet. Nivåklassificeringen är gjord enligt Svensk utbildningsnomenklatur, SUN.

Målområde 3: Barns och ungas uppväxtvillkor

Arbetslöshet

Arbetslöshet mäts med hjälp av två olika källor beroende på vilken geografisk dimension som ska beskrivas. För kommunnivå används Arbetsförmedlingens registerbaserade statistik medan arbetskraftsundersökningen, AKU, från SCB används för riket och i internationella jämförelser. Uppgifter från AKU är inte tillgängliga på kommunnivå vilket gör att arbetslöshetsstatistiken från Arbetsförmedlingens register behövs för att följa kommunal utveckling.

AKU är en urvalsundersökning och Arbetsförmedlingen använder registerbaserad statistik. En följd av källornas olika insamlingsmetoder är att deras uppgifter inte blir identiska, och därför inte ska direkt jämföras med varandra.

Arbetslöshet (SCB, AKU)

Källa: SCB, AKU

SCB:s aktuella uppgifter om bland annat sysselsatta, arbetslösa och arbetskraften utgår från månatliga arbetskraftsundersökningar (AKU). Vid jämförelser med statistik från andra länder ska SCB:s arbetsmarknadsstatistik användas. Följande tabeller/indikatorer omfattas av AKU:

- Långtidsarbetslösa
- Unga som varken arbetar eller studerar
- Sysselsättning

Arbetslöshet (Arbetsförmedlingen)

Källa: Arbetsförmedlingen

Statistiken över arbetslöshet framställs från register som förs av Arbetsförmedlingen och redovisas som ett årsmedeltal. Öppet arbetslösa avser personer som är utan arbete och kan ta arbete direkt. Hit räknas inte personer som deltar i program med aktivitetsstöd. Från och med hösten 2011 förändrades sättet att beräkna andelen arbetslösa. I stället för som tidigare relatera till befolkningen 16-64 år, börjar man beräkna procentalen utifrån den registerbaserade arbetskraften (d v s sysselsatta plus arbetslösa) inom relevant åldersspann. För arbetslöshet fördelat på utbildningsnivå är gällande åldersspann 16-64 år. Följande tabeller/indikatorer omfattas av Arbetsförmedlingens register:

- Arbetslöshet

Förvärvsarbetande

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Sysselsättningen bestäms från de kontrolluppgifter som arbetsgivarna varje år lämnar till skattemyndigheterna men också genom information om företagarkincome från taxeringsregistret. Förvärvsarbetande är alla personer som hade avlönat arbete minst en timme per vecka under november månad det aktuella året. Tillfälligt frånvarande ingår också om de haft en kontrolluppgift med lön under året. Statistiken avser nattbefolkning, dvs. alla förvärvsarbetande personer som bor i kommunen oavsett i vilken kommun man arbetar. Från och med 2004 använder SCB en ny källa för att identifiera företagare och en mindre justering av metoden för att avgränsa förvärvsarbetande.

Arbets-skador

Källa: Arbetsmiljöverket (AV), beräkningar hos AV med hjälp av ISA-registret samt SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

Arbets-skador inkluderar både arbetsolycksfall och arbetssjukdomar och är miljöbetingade hälsoproblem. Statistiken avser antal anmälda arbets-skador per 1000 av alla förvärvsarbetande. Statistik som framställs utifrån ISA används som ett hjälpmedel för att förebygga arbets-skador och för att identifiera riskgrupper och arbetsmiljöproblem. Registret bygger på arbets-skador som anmäls till Försäkringskassan enligt Lag (1976:380) om arbets-skadeförsäkring (LAF) och Förordning (1977:284) om arbets-skadeförsäkring. Celler där det sammanlagda antalet anställda understiger 200 redovisas inte.

Ohälsotal

Källa: Försäkringskassan

Ohälsotal beräknas under en 12-månadersperiod och är en summering av 12 månaders värden. Antal utbetalda dagar med sjukpenning, arbets-skadesjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning (före år 2003 förtidspension och sjukbidrag) från socialförsäkringen per försäkrad. Alla dagar är omräknade till heldagar, t.ex. två dagar med halv ersättning blir en dag. Ohälsotal innehåller inte dagar med sjuklön från arbets-givare. Observera att uppgifter för år 2002 och senare inte kan jämföras med tidigare uppgifter på grund av förändrat beräkningssätt.

Extra information: SCB gör också beräkningar av ohälsotal. Försäkringskassans redovisning av ohälsotal skiljer sig från SCB:s redovisning vilket gör att de inte är jämförbara. Aktualiteten skiljer sig åt (ett respektive fem kvartal) liksom populationsavgränsningen (anslutna till F-kassan respektive folkbokförda). Vidare är åldersindelningen en annan (20-64 år) jämfört med Försäkringskassans indelning (16-64 år). För övrigt är definition och beräkning densamma.

Nationella folkhälsoenkäten

Källa: Folkhälsomyndigheten

Nationella folkhälsoenkäten är en nationell urvalsundersökning, redovisning sker inklusive landstingens tilläggsurval på kommunnivå. Målområde 3 omfattar följande variabler/indikatorer:

- Funktionsnedsättning
- Långvarigt sjuka med nedsatt arbetsförmåga

Läs om dessa variabler i denna länk:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/globalassets/statistik-uppfoljning/enkater-undersokningar/nationella-folkhalsoenkaten/syfte-bakgrund-fragorna-hlv.pdf>

Se även avsnitten om konfidensintervall, 4-årsmedelvärden och åldersstandardisering.

Målområde 4: Arbete, arbetsförhållanden och sysselsättning

Inkomstagare efter inkomstnivå

Källa: SCB, Inkomst- och taxeringsregistret, (IoT). Resultatet redovisas med ca 1 år och 4 månaders eftersläpning.

Höginkomstgränsen definieras som den sammanräknade inkomst över vilken 20 procent av alla inkomstagare i riket ligger. Låginkomstgränsen är den sammanräknade inkomst under vilken 20 procent av alla inkomstagare i riket ligger. Inkomstgränserna varierar mellan olika år. De angivna gränserna gäller förvärvsinkomst, åldersgruppen 20–64 år och samtliga inkomstagare ingår i beräkningen, även de med noll förvärvsinkomst.

Med höginkomstagare menas de 20 % av inkomstagarna i riket med de högsta inkomsterna. Med låginkomstagare menas de 20 % av inkomstagarna i riket med de lägsta inkomsterna.

Inkomstnivåerna var för respektive år:

Höginkomstagare	Låginkomstagare
Minst 443 200 kr för år 2016	0 - 137 858 kr för år 2016
Minst 429 868 kr för år 2015	0 - 129 276 kr för år 2015
Minst 415 090 kr för år 2014	0 - 111 473 kr för år 2014
Minst 403 834 kr för år 2013	0 - 109 691 kr för år 2013
Minst 394 973 kr för år 2012	0 - 109 920 kr för år 2012
Minst 383 229 kr för år 2011	0 - 108 156 kr för år 2011
Minst 370 665 kr för år 2010	0 - 103 128 kr för år 2010
Minst 361 931 kr för år 2009	0 - 106 156 kr för år 2009
Minst 355 216 kr för år 2008	0 - 116 320 kr för år 2008
Minst 341 292 kr för år 2007	0 - 117 138 kr för år 2007

Höginkomsttagare	Låginkomsttagare
Minst 326 953 kr för år 2006	0 - 115 212 kr för år 2006
Minst 316 147 kr för år 2005	0 - 112 980 kr för år 2005
Minst 307 881 kr för år 2004	0 - 112 196 kr för år 2004
Minst 300 201 kr för år 2003	0 - 112 176 kr för år 2003
Minst 292 126 kr för år 2002	0 - 109 788 kr för år 2002
Minst 280 671 kr för år 2001	0 - 107 392 kr för år 2001
Minst 267 969 kr för år 2000	0 - 103 053 kr för år 2000

Följande tabeller/indikatorer omfattas:

- Disponibel inkomst
- Ekonomisk utsatthet
- Inkomstnivå

Familjer med låga inkomster

Källa: SCB, Inkomst- och taxeringsregistret (IoT). Resultatet redovisas med ca 1 år och 4 månaders eftersläpning.

Andel (%) familjer (ej att förväxla med hushållsbegreppet) med en disponibel inkomst (per konsumtionsenhet) under 60 procent av medianinkomsten.

Familjetyper: ensamstående, utan respektive med, hemmavarande barn under 18 år, övriga familjer med hemmavarande barn, pensionärsfamiljer med minst en person över 64 år samt familjer där minst en person har sjuk- eller aktivitetsersättning (före år 2003 förtidspension eller sjukbidrag). För att jämföra disponibel inkomst mellan olika hushåll används ett viktsystem som är relaterad till hushållens sammansättning. Varje hushållsmedlem tilldelas en vikt. För vuxna hushållsmedlemmar tar systemet hänsyn till om man är ensamstående eller sammanboende och för barn är det åldern som är avgörande. Den disponibla inkomsten divideras med hushållets totala vikt.

Samtliga inkomsttagare finns representerade, även de med 0 i inkomst (gruppen med 0 i inkomst är förhållandevis liten).

60 procent under medianinkomsten för 2016 = 106 932 kr

60 procent under medianinkomsten för 2015 = 104 360 kr

60 procent under medianinkomsten för 2014 = 101 450 kr

60 procent under medianinkomsten för 2013 = 98 962 kr

60 procent under medianinkomsten för 2012 = 97 597 kr

60 procent under medianinkomsten för 2011 = 94 384 kr

60 procent under medianinkomsten för 2010 = 90 293 kr

60 procent under medianinkomsten för 2009 = 88 669 kr

60 procent under medianinkomsten för 2008 = 87 661 kr

Sjuk- och aktivitetsersättning

Källa: Försäkringskassan

Avser antal personer med sjuk- och aktivitetsersättning från socialförsäkringen (före år 2003 förtidspension och sjukbidrag) vid ordinarie månadsutbetalning. Retroaktiva utbetalningar finns alltså inte med i statistiken.

Kommunfördelningen baserar sig på senast registrerade kommun. I de flesta fall har även utomlands bosatta med svensk ersättning en kommun registrerad.

Målområde 5: Boende och närmiljö

Fallolyckor

Källa: Socialstyrelsen, Patientregistret.

Definition: Diagnos enligt ICD-9: E880-E886, E888, ICD-10: W00-W19

Gäller slutenvård.

Malignt melanom

Källa: Socialstyrelsen, Patientregistret och Cancerregistret.

Definition: Diagnos enligt ICD-7: 190 som huvuddiagnos.

Gäller slutenvård.

Själv mord

Källa: Socialstyrelsen, Dödsorsaksregistret

Definition: Diagnos enligt ICD-10: Säkra suicider X60-X84. Siffrorna avser antal döda bland de som är 15 år och äldre per 31/12 respektive år.

Statistiken redovisas som icke åldersstandardiserade för de olika åldersgrupperna medan totalpopulationen redovisas som åldersstandardiserad och påverkas därför inte av åldersstrukturen i länet eller kommunen.

Skador och förgiftningar

Källa: Socialstyrelsen, Dödsorsaksregistret

Definition: Diagnos enligt ICD-10: V01-Y89

Antal döda från födelsen och framåt per 31/12 respektive år. Statistiken redovisas som icke åldersstandardiserade för de olika åldersgrupperna medan totalpopulationen redovisas som åldersstandardiserad och påverkas därför inte av åldersstrukturen i länet eller kommunen.

Anmälda brott

Källa: Brottsförebyggande rådet, BRÅ

Brott under resor och brott utomlands har inte kunnat registreras och ingår därför ej på kommunnivå. Dessa uppgifter finns dock på läns- och riksnivå. Våldsbrott innefattar Brott mot person (3-7 kapitlet Brottsbalken), Rån, grovt rån (8 kapitlet, 5-6 §) och Våld mot tjänsteman (17 kapitlet, 1 och 5 §).

Totalt antal anmälda brott samt våldsbrott per 10 000 invånare av medelfolkmängden beräknat utifrån 1/1 aktuellt år och 1/1 kommande år. (ex. 1/1 2008 + 1/1 2009 delat med 2).

Våldsrelaterade skador

Källa: Socialstyrelsen, Patientregistret

Definition: Våldsrelaterad skada enligt, ICD-10: X85-Y09 utifrån E-kod 1

Gäller slutenvård.

Nationella folkhälsoenkäten

Källa: Folkhälsomyndigheten

Nationella folkhälsoenkäten är en nationell urvalsundersökning, redovisning sker inklusive landstingens tilläggsurval på kommunnivå. Målområde 5 omfattar följande variabler/indikatorer:

- Utsatt för fysiskt våld

Läs om denna variabel i denna länk:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/globalassets/statistik-uppfoljning/enkater-undersokningar/nationella-folkhalsoenkaten/syfte-bakgrund-fragorna-hlv.pdf>

Se även avsnitten om konfidensintervall, 4-årsmedelvärden och åldersstandardisering.

Målområde 6: Levnadsvanor

Aborter efter ålder

Källa: Socialstyrelsen

Antal och Antal per 1000 kvinnor

På grund av ett uppehåll i datainsamlingen saknas data för år 2013.

Från och med år 2014 förändrades abortstatistikens innehåll och rutinen för inrapportering. Statistikuppgifterna kan inte längre kopplas till den klinik som rapporterat, vilket har försämrat möjligheterna att kontrollera och rätta fel i statistiken. Förändringarna påverkar statistikens kvalitet och jämförbarhet mot

tidigare år. Kvalitetsbrister får större genomslag desto mer statistiken bryts ned. Därför presenteras inte regional statistik från och med år 2014.

Klamydiainfektion

Källa: Folkhälsomyndigheten

Klamydia finns inte tillgänglig på kommunal nivå.

Rökande gravida

Källa: Socialstyrelsen; Medicinska födelseregistret.

Andel (%) av gravida vid inskrivning till mödravårdscentral (cirka vecka 12) under perioden. Uppgifterna avser endast graviditeter som lett till förlossning. Missfall före vecka 28 samt aborter ingår inte. Andel gravida som röker i vecka 30-32 av graviditeten: indikatorn är fördelad per år och län (efter folkbokföringsort vid förlossning). Kvinnor som inte rökte tre månader före aktuell graviditet och inte heller vid inskrivningen på mödrahälsovårdscentralen antas vara icke-rökare i vecka 30-32. För vissa län och år är uppgifterna bristfälliga (då bortfallet för ett län är över 20 % redovisas inte andel rökare).

Rökande spädbarnsföräldrar

Källa: Socialstyrelsen samt Barnvårdsenheterna i Stockholm, Göteborg och Malmö

Andel rökande mödrar, rökande fäder samt andel där åtminstone en person i hemmiljön röker när barnet är 1–4 veckor gammalt. Med rökare menas en person som minst en gång per dag drar i sig tobaksrök, även utomhus. Bygger på frågeschema hos barnvårdscentralerna. Uppgifter från fler tidpunkter finns i databasen. Rökvanor registreras hos mor och far även om föräldern inte bor med barnet vilket leder till att andelen rökande pappor kan vara högre än andelen rökande i hushållet. Uppgifterna sträcker sig från barnets födelsedatum fram till det att barnet är 4 veckor men barnet är normalt inte hemma de första dagarna vilket gör att rubriken är satt till 1-4 veckor.

Uppsala län har haft en instabil metod för insamling av data för ”någon i hushållet” under åren 2010 och bakåt, vilket innebär att resultaten ska tolkas med stor försiktighet.

Realprisutveckling för cigaretter och snus

Källa: SCB

Realt detaljhandelspris på cigaretter och andra tobaksprodukter inom detaljhandeln per år justerat för Konsumentprisindex (KPI) och uttryckt i index med valt basår

Konsumentprisindex (KPI)/Levnadskostnadsindex utan direkta skatter och sociala förmåner. Basår=2011

Realprisutveckling för vin, sprit och starköl

Källa: SCB

Realt detaljhandelspris på vin på Systembolaget per år justerat för Konsumentprisindex (KPI) och uttryckt i index med valt basår

$$\begin{aligned} & \text{Realprisindex} \\ &= \frac{(\text{Försäljning i kronor}_{\text{Aktuella året}} / \text{Försäljning i liter}_{\text{Aktuella året}})}{(\text{Försäljning i kronor}_{\text{Basåret}} / \text{Försäljning i liter}_{\text{Basåret}})} \\ & \times \left(\frac{\text{KPI}_{\text{Basåret}}}{\text{KPI}_{\text{Aktuella året}}} \right) \times 100 \end{aligned}$$

Konsumentprisindex (KPI)/Levnadskostnadsindex utan direkta skatter och sociala förmåner. Basår=2011

Serveringstillstånd

Källa: Folkhälsomyndigheten, Tillsyn

Kommunen som prövar serveringstillstånd har skyldighet att rapportera sina beslut till Folkhälsomyndigheten. Uppgifterna bygger på denna rapportering och avser situationen 31 december. Uppgifterna avser de restauranger som har rätt att servera alkoholdrycker till allmänheten samt slutna sällskap. Statistiken avser Antal serveringstillstånd för servering av spritdrycker, vin och starköl och antal serveringstillstånd per 10 000 invånare bland de som är 15 år och äldre. Serveringstillstånd från och med 2006 och bakåt saknas på grund av osäker insamlingsmetod.

Systembolagets öppettider

Källa: Systembolaget

Öppettider på Systembolaget, beräknats som timmar i veckan per 10 000 invånare som är 15 år eller äldre. Systembolagets butiker får vara öppna som längst till klockan 20:00 måndag-fredag och till klockan 15:00 på lördagar. De flesta butikerna är öppna mellan klockan 10 och 18 under vardagar och 10 till 15 på lördagar. Större butiker har ofta öppet till klockan 19 eller 20 på vardagar. Den totala öppettiden under en vecka kan variera över året och syftet är att visa en trend över tid. Presenterade uppgifter visar rådande förhållanden vid en viss tidpunkt (ej sommar) för enskilda år. Mellan år 2000 och 2002 infördes gradvis lördagsöppet i landets butiker. Uppgifter äldre än 2008 redovisas inte på grund av osäkerhet kring kvaliteten på dessa. Uppgifter om butikernas öppettider hämtas från Systembolaget, dessa har sedan räknats om av Folkhälsomyndigheten.

Alkoholanskaffning, totalt

Källa: CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

För att få en uppfattning om den totala konsumtionen av alkohol i Sverige genomfördes det så kallade KALK- projektet under åren 1996-1997. I projektet försökte man med hjälp av telefonintervjuer få en bild av den faktiska konsumtionen så att försäljningsstatistiken kunde kompletteras med uppgifter om den icke registrerade konsumtionen. Slutsatserna från projektet lades till grund för de så kallade Monitormätningarna som påbörjades i juni år 2000 vid Stockholms universitet. Alltsedan dess har ytterligare beräkningar av den totala alkoholkonsumtionen gjorts. CAN övertog ansvaret för dessa mätningar år 2013 från Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRad). När CAN övertog mätningarna genomfördes vissa förändringar i både undersökningen och i hanteringen av uppgifterna. Därför har också uppgifterna reviderats bakåt i tiden för att vara jämförbara med de uppgifter som publiceras efter övertagandet. År 2015 ändrades rubriken för total alkoholkonsumtion till total alkoholanskaffning. Orsaken till detta var att det är alkoholanskaffningen som mäts, hur mycket av det anskaffade som faktiskt konsumeras vet man inget om. Den totala anskaffningen är summan av den oregistrerade alkoholanskaffningen och den registrerade alkoholförsäljningen. Den oregistrerade anskaffningen består av resandeförd alkohol, köp av smugglad alkohol, hemtillverkad alkohol (inklusive hembränd sprit) och köp av alkohol över internet. Den registrerade försäljningen av alkohol består av försäljning på Systembolaget och partihandelns försäljning till serveringsställen. Vid halvårsskiftet 2013 genomfördes vissa förändringar i den metodik som används i Monitormätningarna. Åldersintervallet i urvalet ändrades från 16-80 år till 17-84 år, förändringarna har dock påverkat resultaten endast i liten utsträckning, vilket innebär att de redovisade uppgifterna är jämförbara över tid.

Alkoholförsäljning från restauranger

Källa: Folkhälsomyndigheten

Statistiken avser Restaurangernas försäljning under året. Försäljningsvolymerna för spritdrycker, vin och starköl är omräknade till liter 100 % alkohol (enligt systembolagets definition) och mängden 100 % alkohol är därefter beräknad per invånare 15 år och äldre.

Alkoholförsäljning från Systembolaget AB

Källa: Systembolaget AB

Statistiken avser Systembolaget AB:s försäljning i butiker inklusive ombud under året. Försäljningsvolymerna för spritdrycker, vin och starköl är omräknade till liter 100 % alkohol och mängden 100 % alkohol är därefter beräknad per invånare 15 år och äldre.

Alkoholkonsumtion bland elever åk 9

Källa: CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

Utvecklingen (medelvärde) av årskonsumtionen mätt i liter ren alkohol (100 %). Undersökningarna genomförs som anonyma gruppenkäter i klassrummen utifrån ett slumpmässigt urval. I 2011 års undersökning deltog sammanlagt 4 632 elever från årskurs 9 och 3 596 elever från gymnasiet år 2. Bortfallet uppgick då till 17 respektive 19 procent. CAN har gjort ett omfattande kvalitets- och revideringsarbete under 2012 och även räknat om bakåt i tiden. Generellt sett framkom små skillnader men volymen blev något större jämfört med förut.

Alkoholrelaterade brott

Källa: BRÅ, Brottsförebyggande rådet

Antal anmälda fall av misshandel (inklusive grov misshandel) per 10 000 invånare.

Misshandelsbrotten utgör majoriteten av de våldsbrott som polisanmäls i Sverige. Det finns ett stort mörkertal och man räknar med att ungefär en fjärdedel av alla misshandelsbrott anmäls till polisen. Forskning och undersökningar visar att i cirka sju misshandelsfall av tio har gärningsmannen varit påverkad av alkohol eller droger, och i cirka fyra fall av tio uppger den utsatta att han eller hon själv varit berusad (Brottsförebyggande rådet, 2011).

Antal anmälda fall av rattfylleri (inklusive grovt rattfylleri) per 10 000 invånare.

Antal anmälda fall av övriga alkoholbrott (Alkoholbrott exklusive rattfylleri) per 10 000 invånare. Med alkoholbrott menas brott mot alkohollagen. Till exempel olovlig tillverkning/försäljning/hantering/innehav av alkoholdrycker och sjöfylleri.

Nattliga singelolyckor

Källa: Transportstyrelsen, beräkning Folkhälsomyndigheten

Det finns en överrepresentation av alkoholpåverkade förare vid singelolyckor och olyckor under natten. Data redovisar singelolycka med motorfordon mellan kl. 21:59 och 04:59. Från och med år 2000 ingår olyckor som medfört personskada. Innan dess gäller siffrorna även olyckor utan personskada. Dessutom infördes en ändrad kodningsrutin mellan 2002 och 2003 som innebär att även omkörning som resulterat i avåkning samt dikeskörning och viltning där föraren väjt för klövvilt kodas som singelolyckor. Dessa typer av olyckor kan ha bidragit till en ökning av antalet olyckor mellan 2002 och 2003. Uppgifterna gäller den region där olyckan inträffade. Med tanke på ovanstående förändringar i definitioner (olycka med och utan personskada) och ändringar i kodningsrutiner bör data över tid tolkas med försiktighet. Data bygger på polisens rapportering om olycksplatsen.

Prisutveckling (kr/g) för olika narkotikapreparat

Källa: CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

Gatupriser i kronor per gram. KPI-justerade medianpriser. Observera att priserna inte räknas om till ett realprisindex som vi gör för tobak och alkohol. Sedan 1988 har polisen rapporterat in gatupriser för hasch, marijuana, amfetamin, kokain och heroin (sedan 1993 både vitt och brunt heroin) till CAN. Från år 2000 prisbevakas även de mer sällsynta narkotikasorterna ecstasy, LSD, GHB och kat. Med termen gatupris avses prisbilden vid försäljning av mindre mängder i konsumentledet (gramnivå). Endast helårsstatistik för riket redovisas och svarsbortfallet är i regel ytterst begränsat.

Tull- och polisbeslag av narkotika

Källa: CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, Polisen och Tullverket.

Narkotika definieras som alla substanser som klassats som narkotika. Listan på substanser som är klassade ändras dock kontinuerligt pga. klassificeringen av nya psykoaktiva substanser. År 2015 ingick dessa substanser: Amfetamin, Metamfetamin, Hasch, Marijuana, Heroin, Opium, Kokain, Ecstasy, Kat, GHB, GBL, LSD, Narkotikaklassade läkemedel och NPS Klassade.

Narkotikakonsumtion bland elever i åk 9 (urvalsundersökning)

Källa: CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

Andel elever som angett att de har använt narkotika någon gång eller de senaste 30 dagarna. Undersökningarna genomförs som anonyma gruppenkäter i klassrummen utifrån ett slumpmässigt urval

Narkotikarelaterade brott

Källa: BRÅ, Brottsförebyggande rådet

Drograttfylleri, antal anmälda fall per 10 000 invånare.

Drograttfylleribrott upptäcks främst genom polisens kontroller. Mörkertalet är således stort och de faktiska drograttfylleribrotten är betydligt fler än vad brottsstatistiken visar. Utvecklingen av anmälda drograttfylleribrott visar till stor del vilka resurser polisen sätter in för att bekämpa dessa brott. År med stora polisiära insatser på trafikområdet ger många anmälda drograttfylleribrott och vice versa. Rattfylleri under påverkan av narkotika infördes i lagstiftningen den 1 juli 1999 men kom inte att särredovisas i statistiken förrän år 2001.

Övriga fall av narkotikabrott (exklusive drograttfylleri) antal anmälda fall per 10 000 invånare.

Med narkotikabrott menas till exempel innehav, eget bruk, överlåtelse, framställning, smuggling och brott mot kontroll av narkotika. Drograttfylleri är också ett narkotikabrott men ingår inte i dessa siffror utan redovisas separat. Narkotikabrott upptäcks i stor utsträckning genom polisens spaning. Utvecklingen

av anmälda narkotikabrott avspeglar således i stor utsträckning vilka resurser polisen sätter in för att bekämpa dessa brott.

Dopningspreparat, beslag av

Källa: Polismyndigheten och Tullverket

Beslag av dopningspreparat. Statistiken redovisas dels som antal ärenden per år och dels uppdelat på vikt i gram för preparat i pulverform och liknande, vätska i ml för preparat i flytande form och antal för preparat i tablettform och liknande.

Hjärtinfarkt

Källa: Socialstyrelsen, samkörning PAR och DOR.

Gäller slutenvård.

Definition: Diagnos: hjärtinfarkt, ICD-10: I21 och I22 som huvuddiagnos.

Värden avser förstagångsinsjuknande (förstagångsinsjuknande räknas efter sju hjärtinfarktfria år) för befolkningen 15 år och äldre.

Diabetes, dödlighet

Källa: Socialstyrelsen/Dödsorsaksregistret

Diagnos enligt ICD-10: E11 underliggande orsak.

Statistiken avser antalet döda bland de som är 15 år och äldre per 31/12 respektive år. Siffrorna redovisas som icke åldersstandardiserade för de olika åldersgrupperna medan totalpopulationen redovisas som åldersstandardiserad och påverkas därför inte av åldersstrukturen i länet eller kommunen.

Hälsoutfall, dödsorsaker: Tjock -och ändtarmscancer

Källa: Socialstyrelsen

Definition: Diagnos enligt ICD-10: C18, C20 som underliggande dödsorsak.

Lungcancer, dödlighet

Källa: Socialstyrelsen, Dödsorsaksregistret

Definition: Diagnos enligt ICD-10: C34 som underliggande dödsorsak (enligt ANDT).

Antal döda bland de som är 15 år och äldre per 31/12 respektive år. Siffrorna redovisas som icke åldersstandardiserade för de olika åldersgrupperna medan totalpopulationen redovisas som åldersstandardiserad och påverkas därför inte av åldersstrukturen i länet eller kommunen. Rökningen är särskilt förknippad med

lungcancer, hjärt- och kärlsjukdomar samt KOL. För lungcancer gäller att ca 85 procent är orsakad av rökning.

KOL, dödlighet

Källa: Socialstyrelsen, Dödsorsaksregistret

Definition: Diagnos enligt ICD-10: J44 som underliggande dödsorsak (enligt ANDT).

Antal döda bland de som är 15 år och äldre per 31/12 respektive år. Siffrorna redovisas som icke åldersstandardiserade för de olika åldersgrupperna medan totalpopulationen redovisas som åldersstandardiserad och påverkas därför inte av åldersstrukturen i länet eller kommunen. KOL är ett sjukdomstillstånd som försvårar luftflödet till lungorna och så småningom förstör de små lungblåsorna. Man får svårt med andningen och orkar väldigt lite. I ett långt framskridet stadium av sjukdomen är dödligheten stor. I de flesta fall har KOL orsakats av långvarig rökning.

Alkoholförgiftade ungdomar

Källa: Socialstyrelsen, Patientregistret

Gäller slutenvård.

Diagnos enligt ICD-10: F10.0 eller T51

Avser ålder 15-19 år

Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdade

Källa: Socialstyrelsen, Patientregistret

Gäller slutenvård.

Alkoholspecifik leversjukdom

Definition: Diagnoser enligt ICD-10: K70 som huvuddiagnos (enligt ANDT).

Alkoholförgiftning

Definition: Diagnos enligt ICD-10: F10.0, T51 som huvud- eller bidiagnos (enligt ANDT).

Alkoholindex

Definition: Diagnos enligt ICD-10: E24.4, F10, G31.2, G62.1, G72.1, I42.6, K29.2, K70, K85.2, K86.0, O35.4, P04.3, Q86.0, T51, Y90.1-Y90.9, Y91.1-Y91.9, Z50.2, Z71.4, Z72.1 som huvud- eller bidiagnos (enligt ANDT).

Alkoholrelaterad dödlighet

Källa: Socialstyrelsen, Dödsorsaksregistret

Alkoholindex

Definition: Diagnos enligt ICD-10: E24.4, F10, G31.2, G62.1, G72.1, I42.6, K29.2, K70, K85.2, K86.0, O35.4, P04.3, Q86.0, T51, Y90.1-Y90.9, Y91.1-Y91.9, Z50.2, Z71.4 som underliggande eller bidragande dödsorsak (enligt ANDT).

Alkoholspecifik leversjukdom:

Definition: Diagnos enligt ICD-10: K70 som underliggande eller bidragande dödsorsak (enligt ANDT).

Alkoholförgiftning

Definition: Diagnos enligt ICD-10: F10.0, T51 som underliggande eller bidragande dödsorsak (enligt ANDT).

Antal döda bland de som är 15 år och äldre per 31/12 respektive år.

Siffrorna redovisas som icke åldersstandardiserade för de olika åldersgrupperna medan totalpopulationen redovisas som åldersstandardiserad och påverkas därför inte av åldersstrukturen i länet eller kommunen.

Läkemedels- och narkotikaförgiftningar dödlighet

Källa: Socialstyrelsen, Dödsorsaksregistret

Definition: Diagnos enligt ICD-10: X40-X44, X60-X64, Y10-Y14 som underliggande dödsorsak.

Narkotikaindex, vårdade

Källa: Socialstyrelsen, Patientregistret Gäller slutenvård.

Diagnos enligt ICD-10: F11-F16, F18, F19, O35.5, P04.4, T40, T43.6, Z50.3, Z71.5, Z72.2.

Nationella folkhälsoenkäten

Källa: Folkhälsomyndigheten

Nationella folkhälsoenkäten är en nationell urvalsundersökning, redovisning sker inklusive landstingens tilläggsurval på kommunnivå. Målområde 6 omfattar följande variabler/indikatorer:

- Fysiskt aktiv
- Stillasittande fritid
- Frukt- och grönsaksintag

- Vikt, BMI: undervikt BMI 18,4 eller lägre, normalvikt BMI 18,5 -24,9, övervikt BMI 25,0 – 29,9, fetma BMI 30,0 eller högre, övervikt och fetma BMI 25,0 eller högre.
- Tobaksvanor
- Passiv rökning inomhus
- Alkoholvanor
- Cannabisanvändning
- Spelvanor
- Diabetes

Läs om dessa variabler i denna länk:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/globalassets/statistik-uppfoljning/enkater-undersokningar/nationella-folkhalsoenkaten/syfte-bakgrund-fragorna-hlv.pdf>

Se även avsnitten om konfidensintervall, 4-årsmedelvärden och åldersstandardisering.

Målområde 7: Kontroll, inflytande och delaktighet

Röstberättigade

Källa: SCB

Svenska medborgare som fyller 18 år senast på valdagen och är folkbokförda i Sverige.

Valdeltagande

Källa: Valmyndigheten fr.o.m. 2010 (tidigare SCB)

Andel röstande av de röstberättigade. Därmed avses personer som är inskrivna i röstlängden.

Nationella folkhälsoenkäten

Källa: Folkhälsomyndigheten

Nationella folkhälsoenkäten är en nationell urvalsundersökning, redovisning sker inklusive landstingens tilläggsurval på kommunnivå. Målområde 1 omfattar följande variabler/indikatorer:

- Lågt socialt deltagande
- Saknar emotionellt stöd
- Utsatt för kränkande behandling
- Saknar tillit
- Saknar praktiskt stöd

Läs om dessa variabler i denna länk:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/globalassets/statistik-uppfoljning/enkater-undersokningar/nationella-folkhalsoenkaten/syfte-bakgrund-fragorna-hlv.pdf>

Se även avsnitten om konfidensintervall, 4-årsmedelvärden och åldersstandardisering.

Våldtäkter

Källa: Brottsförebyggande rådet

Avser våldtäkter mot personer 15 år och äldre. Med våldtäkt avses brott mot BrB 6 kap, 1 §. De allra grävsta våldtäktsbrotten och de brott som begåtts av en för offret obekant person är antagligen bättre representerade i förhållande till det faktiska antalet brott. Mörkertalet för våldtäktsbrott, i synnerhet de som begås i det privata och riktas mot en person som gärningsmannen är bekant med, är antagligen mycket stort.

Målområde 8: Sexualitet och reproduktiv hälsa

Hälsoutfall: Stroke vårdade

Källa: Socialstyrelsen, samkörning PAR och DOR.

Definition: Diagnos enligt ICD-10: I61, I63, I64

Gäller slutenvård.

Värden avser förstagångsinsjuknande (förstagångsinsjuknande räknas efter sju strokefria år) för befolkningen 15 år och äldre.

Hälsoutfall, dödsorsaker: Bröstcancer

Källa: Socialstyrelsen

Definition: Diagnos enligt ICD-10: C50 som underliggande dödsorsak.

Hälsoutfall, dödsorsaker: Cirkulationsorganens sjukdomar

Källa: Socialstyrelsen

Definition: Diagnoser enligt ICD-10: I00-I99 som huvuddiagnos.

Hälsoutfall, dödsorsaker: Förtida dödlighet

Källa: SCB

Definition: Dödlighet i befolkningen i åldrarna 15-64 år.

Mortalitet

Källa: Socialstyrelsen

Definition: Dödlighet i befolkningen.

Hälsoutfall, dödsorsaker: Prostatacancer

Källa: Socialstyrelsen

Definition: Diagnos enligt ICD-10: C61 som underliggande dödsorsak.

MRSA

Källa: Folkhälsomyndigheten

Personer infekterade med meticillinresistenta gula stafylokocker (MRSA).

Nationella folkhälsoenkäten

Källa: Folkhälsomyndigheten

Nationella folkhälsoenkäten är en nationell urvalsundersökning, redovisning sker inklusive landstingens tilläggsurval på kommunnivå. Målområde 6 omfattar följande variabler/indikatorer:

- Allmän hälsa
- Långvarig sjukdom
- Mycket stressad
- Nedsatt psykiskt välbefinnande
- Sömnsvårigheter
- Dålig tandhälsa
- Ängslan oro eller ångest
- Tandläkarbesök
- Vårdkontakter

Läs om dessa variabler i denna länk:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/globalassets/statistik-uppfoljning/enkater-undersokningar/nationella-folkhalsoenkaten/syfte-bakgrund-fragorna-hlv.pdf>

Se även avsnitten om konfidensintervall, 4-årsmedelvärden och åldersstandardisering.

Nationella folkhälsoenkäten (HLV), nationella och regionala resultat

Källa: Folkhälsomyndigheten

Den nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor, är en nationell urvalsundersökning om hälsa, levnadsvanor och livsvillkor. Förutom det nationella urvalet deltar landstingen/regioner med tilläggsurval i viss utsträckning. Syftet med undersökningen är att visa hur befolkningen mår och att följa förändringar i hälsa över tid.

Samtliga variabler som redovisas årsvis på riksnivå fördelas på kön samt ålder, utbildning, sysselsättning, socioekonomi, ekonomi respektive födelse-land.

Samtliga variabler som redovisas årsvis på län fördelas enbart på kön.

Se även avsnitten om konfidensintervall, 4-årsmedelvärden och åldersstandardisering.

Redovisning sker utan landstingens tilläggsurval på nationell och regional nivå. För kommunal nivå används även fördjupade urval, läs mer i avsnitten 4-årsmedelvärden och fördjupade urval.

Läs mer på: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistikdatabaser-och-visualisering/nationella-folkhalsoenkaten/>

Skolbarns hälsovanor (HBSC), nationella resultat

Källa: Folkhälsomyndigheten

Vart fjärde år deltar Sverige och ett fyrtiotal andra länder i en internationell undersökning, Skolbarns hälsovanor, av barns och ungas hälsa och hälsovanor.

Läs mer på: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistikdatabaser-och-visualisering/skolbarns-halsovanor/>

Antibiotikastatistik

Här redovisas statistik över försäljning av antibiotika samt antibiotikaresistens.

Försäljning

Källa: E-hälsomyndigheten

Läs mer på: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistikdatabaser-och-visualisering/antibiotikastatistik/>

Resistens

Källa: Folkhälsomyndigheten

Statistik över antibiotikaresistens hämtas ur Folkhälsomyndighetens internetbaserade stödverktyg SVEbar (tidigare ResNet) som är ett verktyg för registrering av laboratoriernas kvantitativa mätresultat (zoner och MIC-värden från "100-stamsstudier" och sentinelövervakning). Verktöget samlar även presentationen av resultat i form av resistensfrekvenser och fördelningar av mätdata.

Läs mer på: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/antibiotika-och-antibiotikaresistens/resistensovervakning/svebar/>

Miljöhälsoenkäten (MHE)

Källa: Folkhälsomyndigheten

Miljöhälsoenkäten är en urvalsundersökning i befolkningen och har genomförts vart 4:e år för vuxna och vart 4:e år för barn sedan 1999. Den redovisar resultat både på nationell och regional nivå, efter kön i kombination med utbildning och undersökningsår. Miljöhälsoenkäten ingår i myndighetens arbete med uppföljning av miljöhälsa.

Läs mer på: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/miljohalsa-och-halsoskydd/uppfoljning-av-miljohalsa/>

Övrig information

Regional indelning

Statistikuppgifterna i Databas och Faktablad hänför sig till olika tidpunkter, där förändringar av den regionala indelningen behöver uppmärksammas. Den senaste förändringen med avseende på kommuner är Heby kommun som bytte län från och med 1/1 2007 från Västmanland till Uppsala. Data från SCB följer SCB:s rutin, dvs att redovisa även för föregående år på samma indelningsgrunder som gäller för året så förändringen träder i kraft.

Förändringar för län och kommuner efter år 2000.

03 Uppsala län:

Fr o m 2007-01-01 utökas Uppsala län med Heby kommun.

Observera tidseriebrottet för Uppsala län. Heby summeras till Västmanland från och med 2005 och bakåt men visas med kommunkod 0331.

19 Västmanlands län:

Fr o m 2007-01-01 minskar Västmanlands län med Heby kommun.

Observera tidseriebrottet för Västmanlands län. Heby summeras till Västmanland från och med 2005 och bakåt men visas med kommunkod 0331.

0331 Heby:

Fr o m 2007-01-01 överförs Heby kommun från Västmanlands län till Uppsala län. Hebys kommunkod ändras från 1917 till 0331.

0330 Knivsta:

Ny regional indelning fr.o.m. 2003-01-01. Delar av Uppsala kommun bildar en ny kommun benämnd Knivsta kommun.

0380 Uppsala:

Ny regional indelning fr.o.m. 2003-01-01. Delar av Uppsala kommun bildar en ny kommun benämnd Knivsta kommun.

Landindelning

Länder aggregeras för närvarande enligt följande:

- Sverige
- Övr. Norden
- Övr. Europa inklusive Sovjetunionen
- Övr. världen

Konfidensintervall

Konfidensintervallet är en hjälp för att förstå och tolka resultaten från en urvalsundersökning. Konfidensintervallet hjälper oss att förstå hur mycket slumpen spelar in i resultaten, eller hur säker man kan vara att resultatet återspeglar verkligheten. Har man en konfidensgrad på 95 % (som Folkhälsomyndigheten använder) innebär det att verkligheten vi försöker mäta ligger inom konfidensintervallet 19 av 20 gånger.

Konfidensintervallet kan vara snävare eller bredare beroende på hur många som har svarat på frågan. Ett snävare konfidensintervall betyder en ganska stor träffsäkerhet. Ett vidare konfidensintervall betyder att osäkerheten är större eftersom verkligheten kan ligga var som helst inom det vida intervallet.

Skiljer sig då kommunens resultat från riket, eller är det slumpen som bidrar till skillnaden? Om en kommun har ett konfidensintervall mellan t.ex. 10,2 och 14,5 och intervallet för riket ligger mellan 17,2 och 20,8, så är skillnaden mellan kommunen och riket statistiskt säkerställd, eftersom de två intervallen inte överlappar varandra. Skulle de överlappa, så finns det ju en möjlighet att kommunens värde är samma som rikets.

Observera att resultaten från Nationella Folkhälsoenkäten visar konfidensintervall som inte ligger symmetriskt runt andelen. Det beror på att andelen är avrundad.

Flerårsmedelvärden

Statistiken redovisas i vissa fall på flerårsmedelvärden eftersom underlaget annars är för litet för att bryta ner på fler undervariabler/dimensioner t ex kön, ålder och kommun. Ibland kan det t.o.m. vara för litet för att redovisa som ett totalvärde för riket om inte flerårsmedelvärde används. Beräkningen görs på medelfolkmängden 31/12 för respektive år inom aktuellt flerårsmedelvärde. Vanliga flerårsmedelvärden är 5-årsmedelvärden och 4-årsmedelvärden men andra kan förekomma.

4-årsmedelvärden och fördjupade urval

En del landsting låter fråga fler personer, så kallade fördjupade urval, för att ta extra hänsyn till en liten befolkning. De fördjupade urvalen görs oftast inte varje år utan kanske bara vart fjärde år. Andra landsting gör aldrig fördjupade urval. De fördjupade urvalen används för att öka underlaget för beräkning av kommunresultat som presenteras på kommunnivå.

För att ytterligare öka urvalet beräknar Folkhälsomyndigheten ett medelvärde för fyra år på kommunnivå där svaren viktas så att de balanseras efter antalet svar för respektive år. Det medför att ett 4-årsmedelvärde beräknas för vissa kommuner både utifrån ett år med och tre andra år utan fördjupat urval. För andra kommuner däremot, beräknas medelvärdet helt utan fördjupat urval. Redovisas inget värde för

kommunen är underlaget för litet (< 100 svar) under perioden för att redovisas. Endast kommunernas resultat berörs av det fördjupade urvalet.

Bortfallsredovisning och övriga tabellsymboler

Symboler

.	Värde kan inte finnas
..	Uppgift inte tillgänglig eller alltför osäker för att anges
-	Lika med noll
0	Större än 0 och mindre än 0,5 av enheten

Åldersstandardisering

Från och med 2004 har åldersstandardiserade värden för dödsorsaker lagts in i Folkhälsodata. Åldersstandardisering gör det lättare att jämföra kommuners värden, eftersom skillnader som påverkas av åldersstrukturen inte längre finns. Däremot har åldersstandardiseringen frångåtts i Nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor, se nedan.

Förändringar i beräkningssätt för Nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor:

Från och med 2014 års beräkningar av resultaten från den nationella folkhälsoenkäten har åldersstandardiseringen tagits bort. Det innebär att alla resultat från 2013 och bakåt har räknats om till icke åldersstandardiserade resultat.

Tidigare år har åldersstandardisering använts rutinmässigt för framställan av samtliga resultat från Nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor (förutom där det är åldersuppdelat). Detta utfördes för att ta bort ålderns störande inverkan på jämförelser. Denna ålderstandardisering fungerar väl när urvalsgrupperna är stora och det finns ett någorlunda stort underlag. Om däremot antalet i någon urvalsgrupp är väldigt litet så kan de personer som svarat i en specifik åldersgrupp få alldeles för stor vikt och snedvridda resultatet på ett orimligt sätt.

Standardpopulation 2010-12-31 används där inget annat anges.

Redovisning av tal per 10 000 inv respektive 100 000 inv.

Den vanligt förekommande redovisningen av t ex diagnoser är antal fall per 100 000 invånare, men passar egentligen relativt dåligt för många av Sveriges kommuner eftersom bara ett fåtal av kommunerna når 100 000 invånare eller fler. En stor del av kommunerna når inte mer än 20 000 inv vilket gör att antal fall kan se vilseledande stort ut när redovisning sker som antal per 100 000 inv. För att få ett resultat som är mer i enlighet med en liten kommun kan resultatet räknas om till antal per 10 000 inv genom att flytta decimaltecknet ett steg åt vänster.

Alltså: 23,1 fall per 100 000 inv = 2,31 fall per 10 000 inv.

Begrepp, ekonomisk statistik

Familjebegreppet respektive hushållsbegreppet används under målområde 2. Även inkomstbegreppen som kan användas under målområde 2 skiljer sig åt enligt beskrivning nedan.

Familjebegreppet

När familjer avgränsas i RTB gäller följande:

- en familj består av maximalt två generationer som är folkbokförda på samma fastighet
- en familj bildas med utgångspunkt från den yngsta generationen om det finns fler än två generationer på fastigheten
- personer som är gifta med varandra/har registrerat partnerskap och är folkbokförda på samma fastighet ingår i samma familj
- en ogift person som är folkbokförd på samma fastighet som sin förälder/vårdnadshavare ingår i samma familj som denne
- sambor som har gemensamt barn och är folkbokförda på samma fastighet ingår i samma familj
- sambor utan gemensamt barn räknas som två familjer.
- sambor som har gemensamt barn och är folkbokförda på samma fastighet ingår i samma familj
- sambor utan gemensamt barn räknas som två familjer

Det är inte möjligt att göra personer till sambor med hjälp av RTB om gemensamt barn saknas.

Detta medför att antalet ensamstående överskattas och antalet sambor underskattas. SCB beräknar att det finns ca 500 000 personer som är sambor, men som inte kan sammanföras till familj.

Notera också att SCB vid avgränsningen av familjer utgår från relationer mellan personer som är folkbokförda på samma fastighet. Personer som är bosatta i olika lägenheter på fastigheten kan då bli betraktade som ingående i samma familj. Eftersom lägenhetsregister saknas kan folkbokföring på lägenhet inte genomföras. Det är därför inte möjligt att framställa statistik över familjer och hushåll av god kvalitet med folkbokföringen som grund.

Hushållsbegreppet

Då Hushåll avgränsas i RTB gäller följande:

Hushåll består av samtliga personer som tillhör ett hushåll som är folkbokförda i samma lägenhet.

- Hushållstorlek avser antal personer som tillhör ett hushåll. Ett hushåll består av minst en person
- Personer som är gifta med varandra/har registrerat partnerskap och är folkbokförda på samma lägenhet räknas som sammanboende
- Personer som har gemensamt barn, utan att vara gifta med varandra eller vara registrerade partner, och är folkbokförda på samma lägenhet räknas som sammanboende i sambopar.
- Personer som saknar gemensamma barn och är folkbokförda på samma lägenhet räknas som sammanboende i sambopar om:
  - personerna är minst 18 år
  - personerna är av olika kön
  - åldersskillnaden mellan personerna är mindre än 15 år
  - personerna inte är nära släkt
  - endast ett möjligt sambopar kan bildas inom hushållet.
- En förälder-barn-relation skapas om en person är biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnads-havare eller annan person till någon i hushållet.
- En person definieras som barn, oavsett ålder, då den ingår i ett hushåll tillsammans med minst en av sina föräldrar och själv saknar barn och/eller partner i samma hushåll.

Sammanräknad förvärvsinkomst

Inkomst av tjänst och inkomst av närings- verksamhet bildar tillsammans sammanräknad förvärvsinkomst. Kapitalinkomster ingår alltså ej.

Detta inkomstbegrepp påminner en del om inkomstbegreppet arbetsinkomst, skillnaden är i huvudsak att pension och ersättning från arbetslöshetskassa inte ingår i arbetsinkomsten. Det finns ytterligare en del skillnader, men dessa två är de viktigaste. Eftersom kapitalinkomster ej ingår i sammanräknad förvärvsinkomst är detta inkomstbegrepp lämpligt att använda vid regionala jämförelser, speciellt då materialet bryts ned på små regionala områden. Kapitalinkomsterna är ofta snett fördelade och en person med extremt hög kapitalinkomst kan i hög grad påverka medelvärdet för t.ex. ett område med litet befolkningsunderlag.

Nettoinkomst

Nettoinkomst består liksom disponibel inkomst av summan av alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar. Skillnaden mellan nettoinkomst och disponibel inkomst är att nettoinkomsten visar den enskilda personens inkomst, medan disponibel inkomst visar hushållets sammanlagda inkomst. Det innebär att om ett hushåll består av personerna X och Y

och Y saknar egen inkomst, så har Y en nettoinkomst som är 0 kronor. Däremot har hushållet som Y tillhör en disponibel inkomst.

Disponibel inkomst

Disponibel inkomst består av:

- **Faktorinkomst:** löne-, närings-, kapitalinkomst, kapitalvinst/kapitalförlust.
- **Skattepliktiga transfereringar:** pensioner, sjuk- och aktivitetsersättning, sjukpenning, föräldrapenning, arbetsmarknadsstöd.
- **Skattefria transfereringar:** barnbidrag, studiestöd inkl. studielån, bostadsbidrag, ekonomiskt bistånd.
- **Skatt, betalt underhållstöd och återbetalt studielån.**

Disponibel inkomst är den summa som återstår för konsumtion och sparande när man tagit summan av alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar.

Disponibel inkomst är det inkomstbegrepp i den totalräknade inkomststatistiken som tillsammans med begreppen Köpkraft och Nettoinkomst bäst speglar köpkraften och levnadsstandarden för olika grupper i samhället.

Övria begrepp

Inkomst- och taxeringsregistret (IoT) är ett register som utgör basen för inkomststatistiken och innehåller data om individens inkomster, skatter och transfereringar.

Hushållens ekonomi (HEK) är en urvalsbaserad undersökning som har avslutats. Inkomststatistik för hushåll är numera en del av undersökningen Inkomster och skatter.

Totalräknad inkomst- och förmögenhetsstatistik (TRIF) är ett register som skapats för inkomstfördelningsstatistik. Inkomstfördelning beräknas traditionellt på hushållsnivå, alltså har dessa register information om hushållssammansättning, kortfattad beskrivning.

Inkomstspridning anges t ex som kvot av givna decilgränser eller som hur stor andel av den totala inkomstsumman som vart strata erhåller alternativt mått baserade på Lorentz-kurva typ GINI-koefficient, eller klassiska spridningsmått ex CoV eller Entropi mått, kortfattad beskrivning.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, SE-171 82 Solna **Östersund** Forskarens väg 3, SE-831 40 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se